

Dödssiffror från Irak gravt underdrivna

Läkare och forskare löper ökad risk att dödas

De siffror över antalet döda irakier som presenterats i medier är gravt underdrivna, enligt en artikel i Lancet som jämför mortalitetssiffror före och efter den amerikanska invasionen. En ökad risk att dödas förefaller läkare, forskare och akademiker att löpa, enligt en artikel i Science.

Uppgifter om antalet döda irakier, vilka bland annat har presenterats av irakiska hälsoministeriet och från amerikanskt officiellt håll, skiljer sig åt men har legat kring 50 000–100 000 döda. Enligt Lancet-artikeln kan det kan röra sig om betydligt fler, upp mot 655 000 döda (Lancet doi:10.1016/S0140-6736(06)69491-9).

Siffran har forskarna bakom studien fått fram genom att titta på 47 mindre och slumpvis utvalda områden över hela Irak. I dessa områden har totalt 1 849 hushåll intervjuats. Hushållen omfattar sammanlagt 12 801 personer, av vilka 629 avled under perioden mars 2003 (då invasionen inleddes) till juli 2006. Det ger en mortalitet på 13,3 per 1 000 invånare och år.

Vid intervjuerna med hushållen har man också samlat in data om mortalitet från januari 2002, det vill säga ett drygt år före invasionen, fram till dess början i mars 2003. Dessa data visar att före invasionen var mortalitetssiffran 5,5 per 1 000 invånare och år. Det är med den nya framräknade mortalitetssiffran som grund som antalet döda till följd av kriget beräknats. Det som särskiljer studien från liknande beräkningar är att forskarna faktiskt gått ut och intervjuat ett stort antal människor för att få fram aktuella mortalitetssiffror.

Akutmottagningen på Saddam Hospital i Bagdad 2003. Sjukhuset var fyllt till bristningsgränsen med offer från bombningar och strider. Minst 220 läkare ska ha dödats i Irak sedan invasionen inleddes. Orsaken tros vara attentat riktade mot både sunni- och shiamuslimer. Därtill beräknas att många läkare, forskare och andra akademiker kidnappas för att pressa anhöriga på pengar. Foto: Roger Turesson/PrB

Studien visar att den vanligaste dödsorsaken i Irak är att bli beskjuten. Men artikelförfattarna lyfter även fram att landets vacklande hälsovårdssystem, vilket givetvis påverkats av kriget, har bidragit till ett stort antal dödsfall.

Lancet publicerade en liknande studie av samma författare redan 2004, och i samband med att den presenterades krävde artikelförfattarna att ett internationellt organ skulle inrättas med uppgift att dels följa den ökade mortaliteten i landet för att få fram en korrekt dödsstatistik, dels kontrollera att det regelverk som skapats av Genèvekonventionen efterföljs. Något sådant organ har inte bildats, och artikelförfattarna lyfter fram att behovet av det nu är än större, eftersom den nu publicerade studien visar att dödligheten har ökat sedan undersökningen 2004 avslutats.

En ökad risk att dödas före-

faller läkare, forskare och akademiker att löpa, enligt en artikel i Science (Science 2006;312:1857). Minst 220 läkare ska ha dödats sedan invasionen inleddes. Orsaken tros vara attentat riktade mot både sunni- och shiamuslimer. Därtill beräknas att många läkare, forskare och andra akademiker kidnappas för att pressa anhöriga på pengar.

Akademikergrupper från Irak har vid flera tillfällen uppgett att de befarar systematiska mord för att stympa landets intellektuella elit. Tidskriften Science har kommit över en »dödslista« på 461 akademiker och kulturpersonligheter. Vem eller vilka som satt samman listan är dock inte känt.

Anders Hansen
frilansjournalist

Läs mer Kultur på sidan 3223:
»Mejl från dr Sami Salman,
Bagdad i augusti 2006«.

KI ska utbilda psykologer

En psykologutbildning med medicinsk och biologisk profil startar vid Karolinska institutet, KI, hösten 2007. KI blir därmed den första medicinska fakulteten i Sverige som examinerar psykologer. Utbildningen kommer att ta in 40 studenter per år. Alla praktikplatser ska finnas inom hälso- och sjukvården. •

Barnläkare blir politiskt sakkunnig

Barnläkaren Anders W Jonsson (C), till nyligen verksamhetschef vid Gävle sjukhus, är nyligen politisk sakkunnig för centerpartiet i statsrådsberedningen. Där blir han en av sex samordnare för centerpartiet. Han ansvarar för att ta ställning till i vilken mån förslag som kommer från Socialdepartementet överensstämmer med centerpartiets politik.

Anders W Jonsson kandiderade till riksdagen men kom inte in (se LT nr 21–22). Men han är minst lika nöjd med sitt nya uppdrag.

– Det är väl så intressant att vara en av sex samordnare i regeringskansliet som att vara en av 29 riksdagsmän, säger han.

Elisabet Ohlin

Utländsk utbildning fortfarande vanligast

Bland de nya läkarlegitimationer som Socialstyrelsen utfärdade under 2005 gick över hälften till läkare med utländsk utbildning, de flesta från ett EU/EES-land. Läkare med svensk utbildning utgjorde 43 procent. Totalt utfärdades 1 808 legitimationer, enligt ny statistik från Socialstyrelsen.

Vid årsskiftet fanns 36 871 gällande läkarlegitimationer, omkring 1 100 fler än året innan. Antalet giltiga legitimationer är dock inte detsamma som antalet yrkesverksamma läkare i landet.

Professor ny VD för IPULS

Kristian Borg, professor i rehabiliteringsmedicin vid Karolinska institutet, är sedan den 2 oktober ny VD för IPULS, Institutet för professionell utveckling av läkare i Sverige. Han efterträder Magnus Sederholm. •